

Η Παγκόσμια Ύψωση του Τιμίου Σταυρού.

† του Μητροπολίτου Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ιερεμία.

Η αγία μας Εκκλησία εορτάζει μια μεγάλη εορτή, για την οποία μας προετοίμασε από καιρό. Το ότι είναι μεγάλη η εορτή αυτή φαίνεται όχι μόνον από τα μεγάλα της προεόρτια, αλλά και από τα εξής δύο:

Πρώτον, την ημέρα αυτή, είναι απόλυτος νηστεία, δηλαδή ούτε λάδι. Το Ευαγγέλιο που θα ακούσουμε, μας μεταθέτει στα γεγονότα της Μεγάλης Παρασκευής. Είναι σαν μεγάλη Παρασκευή η εορτή της Ύψωσης του Τιμίου Σταυρού. Απόλυτη νηστεία, ξαναλέγω, σ' αυτήν.

Δεύτερον, στις 14 Σεπτεμβρίου έχουμε την εορτή ενός μεγάλου Πατέρα της Εκκλησίας μας, του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου. Αυτή την ημέρα κοιμήθηκε ο άγιος αυτός Πατέρας και χρυσός πραγματικά στον θεολογικό του λόγο και μάρτυρας της Εκκλησίας μας για τους διωγμούς του. Αλλά, για να μη σκεπάσει η εορτή του Χρυσοστόμου την εορτή του Σταυρού, μετατέθηκε η εορτή αυτή στις 13 Νοεμβρίου.

Είναι λοιπόν μεγάλη η εορτή του Σταυρού και όχι μόνο μεγάλη, αλλά και παλαιά εορτή, αφού σώζονται ομιλίες παλαιών Πατέρων για την εορτή αυτή. Ο άγιος Χρυσόστομος, για παράδειγμα, έχει ομιλία στην Ύψωση του Τιμίου Σταυρού.

Θα σας πω, αδελφοί μου χριστιανοί, με λίγα λόγια το ιστορικό της εορτής. Ο Άγιος Κωνσταντίνος έστειλε την μητέρα του Ελένη στα Ιεροσόλυμα, για να προσκυνήσει τον ζωοποιό Τάφο του Ιησού Χριστού, αλλά

και για να ερευνήσει με σπουδή να βρει τον Τίμιο Σταυρό Του. Είχε εντυπωσιαστεί πολύ ο άγιος Κωνσταντίνος με τον Τίμιο Σταυρό, γιατί αυτό ήταν το σημείο, με το οποίο τον κάλεσε ο Θεός στην πίστη. Όπως ξέρουμε, όταν ο βασιλεύς Κωνσταντίνος βάδιζε εναντίον του Μαξεντίου, για ενίσχυσή του στον πόλεμο, μέρα μεσημέρι είδε θέαμα στον ουρανό. Είδε να σημειώνεται με αστέρια ο Σταυρός και γύρω από τον Σταυρό να σημειώνονται, πάλι με αστέρια τα γράμματα «Εν τούτω νίκα». Και ο βασιλιάς θαμπωθείς και εντυπωσιασθείς από το θέαμα, πρόσταξε να του κατασκευάσουν λάβαρο με Σταυρό όμοιο με εκείνον που του παρουσιάστηκε στον ουρανό, για να πηγαίνει μπροστά από το στράτευμά του. Στον αγώνα του εκείνον ο βασιλιάς Κωνσταντίνος κέρδισε μεγάλη νίκη κατά του εχθρού του. Από το θαύμα δε αυτό κατενόησε την δύναμη του Σταυρού και εννόησε ότι ο σταυρωθείς σ αυτόν Ιησούς Χριστός, είναι αληθινός Θεός. Έτσι λοιπόν έστειλε την μητέρα του Ελένη στα Ιεροσόλυμα, για να ερευνήσει και να βρει τον Τίμιο Σταυρό.

Η αγία Ελένη μετά από έρευνα βρήκε πραγματικά τον Τίμιο Σταυρό του σταυρωθέντος Χριστού. Η αλήθεια είναι ότι βρήκε τρεις σταυρούς. Ήταν και οι δύο σταυροί των δύο ληστών που σταυρώθηκαν μαζί με τον Χριστό. Και η βασιλομήτωρ βρισκόταν σε απορία, για το ποιός από τους τρεις είναι ο Σταυρός του Κυρίου. Αλλά έγινε θαύμα. Με τον πραγματικό Σταυρό του Χριστού άγγιξαν το πεθαμένο σώμα μιας χήρας γυναίκας και η γυναίκα αναστήθηκε! Ενώ δεν συνέβη αυτό, όταν το νεκρό σώμα της γυναίκας το άγγιξαν οι δύο άλλοι σταυροί.

Βρέθηκε λοιπόν ο Σταυρός του Χριστού στα Ιεροσόλυμα και η αγία Ελένη, μαζί με όλη την σύγκλητο των αρχόντων, Τον προσκύνησαν με πολλή ευλάβεια και πίστη. Έπειτα παρέδωσαν τον ευρεθέντα Σταυρό του Κυρίου στον Πατριάρχη Μακάριο. Ο Πατριάρχης ήθελε όλοι οι χριστιανοί να δουν τον Τίμιο Σταυρό και να τους ευλογήσει με Αυτόν. Βρήκε μία τέτοια μέρα, που ήταν πλήθος χριστιανών στα Ιεροσόλυμα, και τότε ανέβηκε στον άμβωνα του Ιερού Ναού της Αναστάσεως του Χριστού και σήκωσε ψηλά με τα δυό του χέρια τον Τίμιο Σταυρό, για να τον δουν οι κάτω ευρισκόμενοι χριστιανοί, οπότε και τους ευλόγησε με Αυτόν. Και όταν, αδελφοί μου, ο λαός είδε για πρώτη φορά υψούμενο τον Τίμιο Σταυρό, φώναζε μέσα από την καρδιά του το «Κύριε ελέησον». Από τότε καθορίστηκε από την Εκκλησία μας η εορτή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, για την δόξα του Ιησού Χριστού που σταυρώθηκε σ' Αυτόν.

Πότε έγινε η εύρεσις του Τιμίου Σταυρού για την οποία σας μίλησα, αδελφοί μου χριστιανοί; Έγινε στις 6 Μαρτίου. Αλλά, γιατί δεν την εορτάζουμε την 6η Μαρτίου ως εύρεση του Τιμίου Σταυρού; Ο μήνας Μάρτιος, χριστιανοί μου, πέφτει την Τεσσαρακοστή. Την Τεσσαρακοστή όμως δεν επιτρέπεται Θεία Λειτουργία παρά μόνο την Κυριακή ή και το Σάββατο. Έτσι λοιπόν η Εκκλησία μας, αντί για την 6η Μαρτίου, καθόρισε την Γ/ Κυριακή των Νηστειών να προσκυνούμε τον Τίμιο Σταυρό και την Κυριακή αυτή την λέμε Κυριακή της Σταυροπροσκυνήσεως.

Αλλά πως φτάσαμε και εορτάζουμε την Ύψωση στις 14 Σεπτεμβρίου; Η αγιολογική έρευνα έχει αποδείξει ότι, ενώ η εύρεση του Τιμίου Σταυρού έγινε πραγματικά στις 6 Μαρτίου, η Ύψωσή Του όμως από τον Πατριάρχη, για να Τον δει ο λαός, όπως σας είπα παραπάνω, έγινε στις 14 Σεπτεμβρίου. Γιατί τότε συγκεντρώνονταν στα Ιεροσόλυμα πολλοί χριστιανοί από όλη την υφήλιο, για την μεγάλη εορτή των Εγκαινίων του Ι. Ναού της Αναστάσεως του Χριστού. Η εορτή αυτή των Εγκαινίων, γινόταν στις 13 Σεπτεμβρίου • και την δεύτερη ημέρα της εορτής, δηλαδή την 14η Σεπτεμβρίου, έκανε ο Πατριάρχης την Ύψωση του Τιμίου Σταυρού, που είχε όμως ευρεθεί, όπως είπαμε, από την αγία Ελένη την 6η Μαρτίου. Επειδή δε η Ύψωση του Σταυρού έγινε σε χριστιανούς συγκεντρωμένους από διάφορα μέρη του κόσμου, γι' αυτό και την εορτή την λέμε Παγκόσμια Ύψωση του Τιμίου Σταυρού. Έκτοτε καθορίστηκε η 14η Σεπτεμβρίου ως ημέρα Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού.

Χριστιανοί μου, να τιμούμε τον Τίμιο Σταυρό και να σταυρώνουμε με Αυτόν το σώμα μας, το σπίτι μας και όλα τα πράγματά μας, που βάζουμε σε αυτό. Και ιδιαίτερα να μάθετε τα μικρά σας παιδιά, προτού να κοιμηθούν το βράδυ, να σταυρώνουν με τα τρία δάκτυλα ενωμένα τρεις φορές το μαξιλάρι τους, λέγοντας: «Εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, Αμήν». Αυτήν την ωραία πράξη και συνήθεια να την κάνετε και σεις οι μεγάλοι.

Με πολλές ευχές.

† Ο Μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ιερεμίας